

SODANKYLÄN MARTTOJEN DIGILOIKKA

Pienen yhdistyksen toimintojen digitalisoinnin käsikirja

Illikainen Heli

Opinnäytetyö

Tietojenkäsittelyn koulutus
Tradenomi (AMK)

2022

Tietojenkäsittelyn koulutus
Tradenomi (AMK)

Tekijä	Heli Illikainen	Vuosi	2022
Ohjaaja(t)	Tuomo Lindholm		
Toimeksiantaja	Lapin Martat		
Työn nimi	Sodankylän Marttojen digiloikka, pienen yhdistyksen toimintojen digitalisoinnin käsikirja		
Sivumäärä	36		

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli luoda pienille yhdistyksille helppolukuinen käsikirja, jonka avulla lähteä digitalisoimaan yhdistyksen toimintoja. Käsikirja on kohdennettu erityisesti yhdistysten hallitukselle ja se vastaa kysymyksiin siitä, mitä toimintoja kannattaa digitalisoida, miksi ja miten. Opinnäytetyön tavoitteena oli osoittaa digitalisoinnin hyödyt käytännön tasolla, mutta myös nostaa esiin mahdolliset haasteet ja ongelmakohdat. Opinnäytetyö tehtiin Sodankylän Mar-toille, vaikkakin toimeksiantajana toimi Lapin Martat.

Opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivista, eli laadullista tutkimusmenetelmää. Tie-toa kerättiin hyödyntäen puolistrukturaalista haastattelumenetelmää ja haastatte-lukohteena oli yhdistyksen tämänhetkinen hallitus. Haastattelun avulla tehdään nykytilan kartoitus ja selvitettiin hallituksen tavoitteet ja toiveet digitalisoinnin suh-teen. Tulosten pohjalta työstettiin toimeksiantajalle PowerPoint- muotoinen esi-tys, jonka tavoitteena on toimia käsikirjana erityisesti pienille yhdistyksille. Esityk-sen muodon tuli olla sellainen, että se ei vaadi asiantuntevaa esittäjää, vaan sii-hen voidaan tutustua missä tahansa yhdistyksessä omatoimisesti.

Kommunikaation ja aidon vuorovaikutuksen merkitystä ei voi korostaa liiaksi, eri-tyisesti kun kyseessä on kohderyhmä, jonka tietotekniset taidot ovat usein alhai-set. Se, että tarkat ohjeet löytyvät verkkosivuilta tai ne on lähetetty sähköpostiin, ei auta eteenpäin sellaista käyttäjää, joka ei tottunut tietoa edellä mainituista ka-navista hakemaan. Sekä ryhmähaastattelun, että yleisen havainnoinnin perus-teella voi sanoa, että digitalisaation vaikutus kyllä ymmärretään myös ikääntyvien jäsenten toimesta, mutta se, että uskallettaisiin tarttua toimeen ja alkaa tehdä muutoksia toimintaan, on haasteellista ja herättää epämukavia tunteita. Opinnäy-tetyö sai minut pohtimaan omaa rooliani sekä vaikuttamismahdollisuuksiani paitsi nykyisessä roolissani, myös yleisemmällä tasolla. Tunnistan, että diginatiivina kompastuu usein olettamukseen, että asiat ovat yhtä helppoja ja yksinkertaisia kaikille.

Avainsanat digitalisaatio, digitointi, digitalisointi, käsikirja,
Muita tietoja Työhön liittyy PowerPoint- esitys

Bachelor of Business Administration
Tradenomi

Author	Heli Illikainen	Year	2022
Supervisor(s)	Tuomo Lindholm		
Commissioned by	Lapin Martat		
Title	Handbook for the digitalisation of functions of a small association		
Number of pages	36		

The goal of this thesis was to create an easy-to-read handbook for small associations, which would help them to start digitizing the association's operations. The handbook is specifically targeted at association boards and answers questions about which functions should be digitized, why and how. The aim of the thesis was to show the benefits of digitization on a practical level, but also to highlight possible challenges and problem areas. The thesis was done for the Martat of Sodankylä, even though Lapin Martat was the thesis commissioner.

The thesis uses a qualitative research method. Information was collected using a semi-structured interview method and the target of the interview was then board of the association. With the help of the interview, a survey of the prevailing situation was made and the board's goals and wishes regarding digitalization are clarified. Based on the results, a PowerPoint presentation was prepared for the commissioner, the aim of which is to serve as a manual especially for small associations. The format of the presentation had to be such that it does not require an expert presenter but can be viewed independently in any association.

The importance of communication and genuine interaction cannot be overemphasized, especially when it comes to a target group whose IT skills are often low. The fact that the exact instructions can be found on the website or have been sent to e-mail does not help a user who is not used to getting information from the aforementioned channels. Based on both the group interview and general observation, it can be said that the impact of digitization is understood by the aging members but daring to take action and start making changes to the operation is challenging and evokes uncomfortable feelings. The thesis made me think about my own role and my influence opportunities not only in my current role, but also on a more general level. I recognize that as a "diginative", I often think that things are equally easy and simple for everyone.

Keywords digitalization, digitizing, digitization, handbook,
Special remarks Thesis includes a multimedia presentation

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
1.1	Opinnäytetyön aihe	6
1.2	Toimeksiantajan esittely	7
1.3	Kehittämistarpeen kuvaus ja opinnäytetyön tavoitteet	7
2	DIGITALISAATIO	10
2.1	Monenlaista digiä	10
2.2	Digitalisaatio yhdistystoiminnassa	11
2.3	Digitalisaation kehityspolku	11
2.4	Digitalisaation mahdollisuudet yhdistystoiminnassa	13
2.5	Digistrategian hyödyntäminen Marttatoiminnassa	14
3	JÄRJESTÖTOIMINTA	16
3.1	Järjestötoiminta Suomessa	16
3.2	Marttajärjestö	17
3.3	Marttaliiton digitaaliset palvelut	18
3.3.1	Toiminnan tilastointi	19
3.3.2	Jäsenrekisteri	20
3.3.3	Yhdistyssivut	20
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	22
4.1	Tutkimusmenetelmät	22
4.2	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	23
4.3	Ryhmähaastattelun toteutus ja tulokset	24
5	KÄSIKIRJAN KOOSTAMINEN	28
5.1	Prosessikuvaus	28
5.2	Käsikirjan sisältö	30
6	POHDINTA	32
	LÄHTEET	34

ALKUSANAT

Kiitos Marttojen Lapin Piirin vs. toiminnanjohtajalle Paula Aholle, joka lähti rohkeasti tukemaan opinnäytetyötä alusta alkaen. Kiitos Sodankylän Martat ry:n hallitukselle – ilman teidän arvokasta tietoaanne ja ajatuksianne ei työ olisi onnistunut lainkaan.

1 JOHDANTO

Digitalisaatio on muuttanut ja muuttaa maailmaa. Kyseessä ei ole pieni, kapea alainen ilmiö vaan laajempi muutos, joka on ollut käynnissä jo pitkään. Joka päiviset, kaikille tutut toiminnot ovat kokeneet suuria muutoksia ja muutokset koskettavat kolmannen sektorin toimijoita siinä missä yrityksiä ja yksittäisiä ihmisiä. (Innokylä 2020.)

Järjestöissä on havaittu laaja yhteiskunnallinen muutos ja koettu sen vaikutukset järjestötoimintaan. Toimintaan ei enää sitouduta niin pitkäaikaisesti ja vakaasti kuin ennen. Toisaalta digitalisaation tuomia mahdollisuuksia pidetään pääosin positiivisina, mutta käytännön toteutus digitaalisesta järjestötoiminnasta etsii vielä muotoaan. (Ylälahti, Ylälahti, Treuthardt 2017, 14.) Digitalisaatio tarjoaa järjestöille samoja mahdollisuuksia kuin yritysmaailmallekin, kiinnostavia uusia toimintamalleja, aika ja paikkariippumattomaa osallistumista sekä tietynlaista vaittomuutta. (Ylälahti ym. 2017, 18.) Jostain on kuitenkin lähdettävä liikkeelle ja erityisesti pienten yhdistysten kannalta jo olemassa olevien, analogisten prosessien digitalisointi on yksi ensimmäisistä askeleista muutoksen tiellä.

1.1 Opinnäytetyön aihe

Opinnäytetyöni aihe ”pienen yhdistyksen toimintojen digitalisointi” sai alkunsa, kun kiinnostuin Sodankylän Martat ry:n toiminnasta, mutta en yrityksistä huolimatta onnistunut löytämään siitä oikeastaan mitään tietoa. Minulle –ihmiselle, joka hakee kaiken tarvitsemansa tiedon internetistä, kokemus oli ajatuksia herättävä ja inspiroiva; kuinka hienoa olisikaan päästä kehittämään yhdistyksen toimintoja tähän päivään, kun lähtötilanne näyttäisi äkkiseltään olevan nykyisellä mittapuulla olematon.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa käytännönläheinen käsikirja digitaalisten välineiden käyttöönotosta erityisesti pienissä yhdistyksissä. Käsikirja on työkalu erityisesti yhdistyksen hallitukselle ja se vastaa kysymyksiin siitä, mitä toimintoja kannattaa digitalisoida, miksi ja miten. Käsikirjan tarkoituksena on maldattaa kynnystä toimintojen digitalisoimiseen ja tuoda nähtäväksi digitalisoimisen hyödyt käytännön tasolla.

1.2 Toimeksiantajan esittely

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Sodankylän Martat. Sodankylän Martat on perustettu vuonna 1968 ja jäsenmäärä vuonna 2021 oli vähän reilu 20 henkeä (Jäsenrekisteri, 2022). Yhdistyksen jäsenistö on ikääntynyttä ja jäsenistö on pysynyt suhteellisen samana jo vuosikautia, eikä osaamista tai intoa toimintojen digitalisointiin ole juurikaan ollut (Sompio-lehti 2021). Yhdistyksen lähes kaikki toiminnot on toteutettu kynällä ja paperilla, jäsenten keskinäinen viestintä on tapahtunut puhelimitse ja ulospäin viestintä on tapahtunut paikallislehden järjestöpalstan kautta.

Yhdistys julkaisi paikallislehdessä uutisen vuoden 2021 syksyllä, jossa kerrottiin, että toiminta on vaarassa loppua kokonaan, mikäli uusia jäseniä ei saada toimintaan mukaan (Sompio-lehti 2021). Lehtijuttu innosti nuorempaa sukupolvea – itseäni mukaan lukien - mukaan toimintaan, ja tämän myötä myös yhdistyksen hallitus sai uuden edustuksen. Ajatus opinnäytetyöstä lähti kytemään, kun yritin etsiä Sodankylän Martoista tietoa, mutta en löytänyt mitään muuta kuin silloisen puheenjohtajan nimen ja puhelinnumeron. Olin yllättynyt, että näin ”digitalisaation kulta-aikana” löytyy vielä yhdistys, jonka toiminnasta ei internetistä löydä mitään tietoa, mutta hiukan enemmän aiheeseen paneutuessani huomasin, että Sodankylän Marttayhdistys ei suinkaan ollut ainoa samassa tilassa oleva toimija.

1.3 Kehittämistarpeen kuvaus ja opinnäytetyön tavoitteet

Sodankylän Marttojen kehittämistarve liittyy yhdistyksen hallituksen toimintojen digitalisointiin sekä ulkoisen ja sisäisen viestinnän kehittämiseen. Lähtötilanteessa digitalisaatiota ei hyödynnetä hallitustyöskentelyssä, vaan asiat tehdään kynää ja paperia hyödyntäen, tapahtuma- ja kokoontumisilmoitukset hoidetaan paikallislehden järjestöpalstan kautta ja viestintä tapahtuu puhelimitse, joko soittamalla tai tekstiviestitse. Yhdistyksen uusi hallitus kokee toimintatavat osin työläiksi ja toivoo, että digitalisointi sekä tehostaa toimintaa että sujuvoittaa niin sisäistä kuin ulkoistakin viestintää. Yhdistykseen toivotaan edelleen lisää jäseniä ja toiveena onkin, että yhdistykselle avataan sosiaalisen median kanavia melko

pian, jotta tietoisuutta yhdistyksen olemassaolosta ja toiminnasta saataisiin lisättyä erityisesti nuorten aikuisten keskuudessa. Itse toimin Sodankylän Martat ry:n hallituksen sihteerinä sekä varapuheenjohtajana, joten pääsen aitiopaikalta niin ohjaamaan kuin toteuttamaan yhdistyksen toimintojen digitalisointia.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on helpottaa pienten yhdistysten toimintojen digitalisointia. On haasteellista lähteä digitalisoimaan mitään toimenpiteitä, jos ei ensin ymmärrä kokonaiskuvaa siitä, mitä hyötyä digitalisoinnista on, mitä asioita tulee ottaa huomioon ja miten ne vaikuttavat toimintaan pitkällä tähtäimellä. Huolimatta siitä, että opinnäytetyö ei pyri tarjoamaan valmista ratkaisua, millä ohjelmilla ja alustoilla digitalisaatiota kannattaa lähteä hyödyntämään, tarkoituksena on lisätä ymmärrystä mahdollisuuksista ja madaltaa kynnyksiä kehittää toimintoja digitaalisempaan suuntaan.

Digitalisoinnin käsikirja tulisi yhdistyksissä nähdä ennen kaikkea mahdollisuutena kehittää yhdistyksen toimintoja. Muutos voidaan kokea uhkaavana ja työläänä, mutta on hyvä tiedostaa, että kaikkea ei tarvitse tehdä kerralla ja heti, eikä kaikkea tarvitse osata tehdä itse. Marttojen yhteisöllinen ajatus siitä, että yhdessä tekemällä oppii, pätee myös digitaalisen muutoksen tekemisessä; yksin ei missään nimessä tarvitse pärjätä, ja yhdessä kokeilemalla löytyvät ne parhaimmat käytännöt kullekin yhdistykselle. Pelkästään jo se, että käsikirja haastaa yhdistyksen hallitusta miettimään omia toimintatapojaan ja aloittamaan keskustelun, voitaisiinko jotain tehdä toisin, on askel eteenpäin. Käsikirja ei ole yksityiskohmainen opas siitä, miten välineitä, esimerkiksi sähköposti, otetaan käyttöön tai miten sosiaaliseen mediaan tehdään julkaisuja. Se ei myöskään ota kantaa siihen, mitä ohjelmistoja tai alustoja yhdistyksen olisi hyvä käyttää.

Tavoitteena on helpottaa yhdistyksen hallituksen keskinäistä työskentelyä, löytää toimivia ratkaisuja ulkoiseen ja sisäiseen viestintään sekä auttaa määrittelemään vastuut. Toimintojen digitalisoinnin jälkeen hallitukselta vapautuu aikaa ja resursseja yhdistyksen kehittämistyöhön ja hallituksella on yhtenäinen ajatus siitä, miten käytännön toiminnot toteutetaan ja kenen toimesta. Käsikirja toimitetaan yhdistykselle sekä kattojärjestölle PowerPoint-esityksenä. Käsikirjaa työstäessä on erittäin tärkeää muistaa kohderyhmä; yleisesti Marttojen keski-ikä on korkeahko,

eikä tätä voi unohtaa käsikirjaa tehdessä (Aho 2022). Huolimatta siitä, että käsikirja on tehty nimenomaan Sodankylän Marttojen tarpeiden ja toiveiden pohjalta, en näe syytä, miksei käsikirjaa ei voisi hyödyntää muissakin yhdistyksissä; perustoiminnot ja haasteet kun ovat suhteellisen samat monessa muussakin yhdistyksissä.

2 DIGITALISAATIO

2.1 Monenlaista digiä

Digitointi, digitalisointi, digitalisaatio... Samankaltaisia sanoja, joiden eroavaisuudet voivat olla haasteellisia hahmottaa. Digitointi korvaa vanhan toimintatavan uudella, digitaalisella toiminnalla (Kasvi 2019). Hyvä esimerkki digitoinnista on esimerkiksi koulumaailmasta tutun reissuvihkon vaihtuminen älypuhelinsovellus Wilmaan. Digitalisaation taas voidaan katsoa rakentuvan digitalisoitumisen pohjalta - siitä, kun analogisia toimintoja muutetaan digitaaliseen muotoon. Kaikille tuttuja digitalisoitumisen esimerkkejä ovat

Kauppa -verkkokauppa

Kirjat – e-kirjat - äänikirjat

Cd-levyt – suoratoistopalvelut

Toimintojen ja palveluiden digitalisointi ei kuitenkaan yksinään riitä synnyttämään digitalisaatiota, vaan digitalisointi on yksittäisten toimintojen muokkaamista. (Koskela & Ilmarinen 2015, 23.) Digitalisaatio taas on laajempi muutos; se muuttaa niin ihmisten käyttäytymistä kuin markkinoiden dynamiikkaa ja jopa yritysten ydintoimintaa (Koskela & Ilmarinen 2015, 23). Varsin kuvaava esimerkki digitalisoinnin ja digitalisaation erosta on kunnan käyttämä lomake. Lomake, esimerkiksi päivähoitopaikan hakemuslomake, viedään kunnan kotisivuille siten, että sen voi sieltä tulostaa, täyttää ja palauttaa, jolloin kyse on palvelun digitoinnista. Digitalisaatiota on, kun lomake täytetään ja lähetetään kunnan nettisivujen kautta ja viranhaltija käsittelee, hyväksyy ja arkistoi päätöksen täysin sähköisesti eli käytännössä koko prosessi ja sen osat ovat käyneet läpi muutosprosessin. (Auvinen & Jaakkola 2018, 25-26.)

Enää ei voida sanoa, että digitalisoinnilla haetaan kustannussäästöjä tai vapautetaan resursseja, vaan digitaalisuuden varaan rakennetaan koko liiketoiminta (Lindgren, Mokka, Neuvonen & Toponen 2019, 16). Digitalisaatio on niin vahva osa kaikkien elämää, että sitä ei yksinkertaisesti voi sivuuttaa, oli sitten kyse yhdistystoiminnasta, työelämästä tai ihan perus arjesta. Yritystoiminnalle digitalisaatio on välttämättömyys, sillä kehittyäkseen ja kilpailussa mukana pysymisen

vuoksi on ollut pakko osata vastata asiakkaiden tarpeisiin ja odotuksiin. Tämä sama vaatimus koskee myös yhdistystoimintaa, mutta koska yhdistystoiminnan tarkoituksena ei ole taloudellisen voiton tavoittelu, ei asiaan ole ehkä paneuduttu samalla intensiteetillä, kuin yrity maailmassa (Koskela & Ilmarinen 2015, 14).

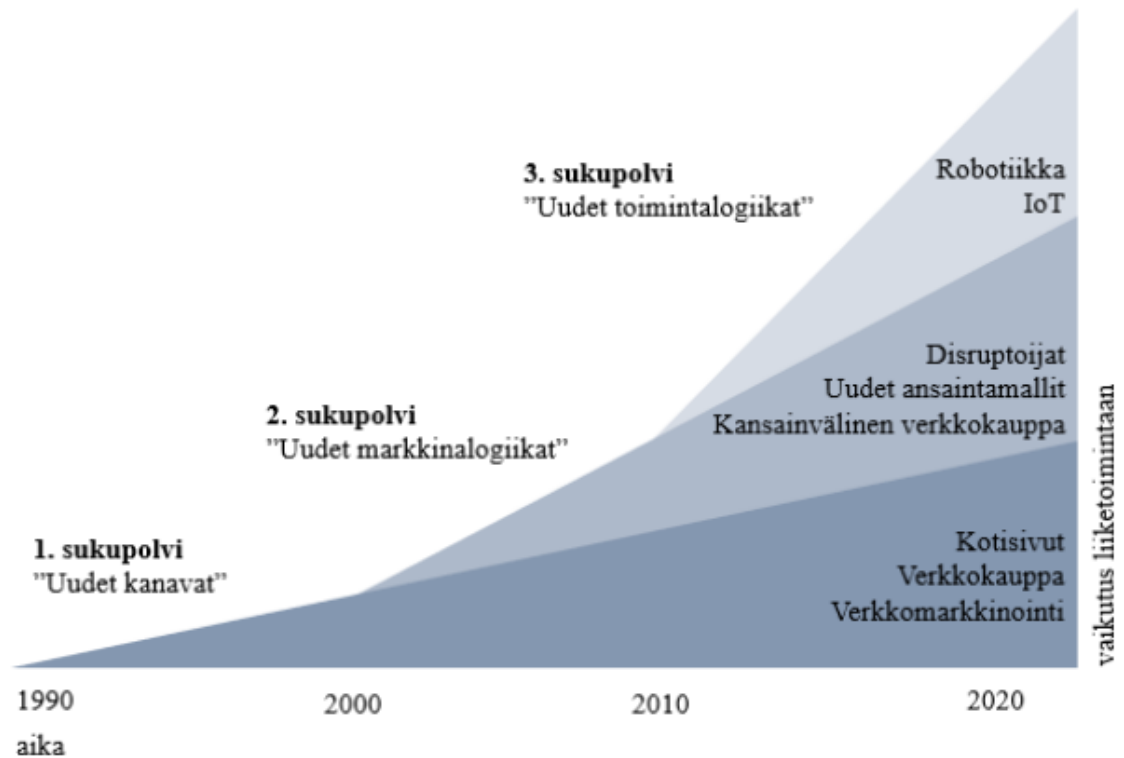
2.2 Digitalisaatio yhdistystoiminnassa

Yhdistyksessä digitalisaatiolla haetaan ensisijaisesti toiminnan tehostamista sekä uusien toimintatapojen löytämistä. Digitalisaatio voi myös omalta osaltaan edistää yhdistyksen jäsenhankintaa, kasvattaa jäsenmäärää ja tätä kautta laajentaa yhdistyksen toimintaa. Asenne digitalisaatiota kohtaan on muuttunut positiivisemmaksi myös ikääntyvän väestön osalta, mutta hyvin usein digitalisoinnin jarruna on osaamisvaje tai resurssipula. Parhaimmillaan yhdistyksen toimintojen digitalisointi helpottaa jäsenten ja/tai hallituksen keskinäistä viestintää, edistää tiedonkulkua myös yhdistyksen ulkopuolelle ja vähentää manuaalisesti tehtävän työn määrää vapauttaen näin henkilöresursseja muuhun työhön - esimerkiksi toiminnan kehittämisen ideointiin. (Vuohelainen ym. 2020).

Digitalisaation tarjoama aika- ja paikkariippumattomuus myös mahdollistaa toimintaan osallistumisen joustavammin, kun kokouksiin ja tapahtumiin ei ole välttämätöntä osallistua paikan päällä. Tulee kuitenkin muistaa, että järjestötoiminnan keskiössä on hyvin vahvasti yhteisöllisyys ja yhteisöön kuulumisen tunne. Tarkoituksena ei siis ole digitalisoida toimintaa, jotta ihmisten välinen vuorovaikutus vähentyä, vaan antaa enemmän ja laajempia mahdollisuuksia toiminnan ylläpitämiseen. (Ylälahti ym. 2017, 17.) Järjestöissä on hyvä ymmärtää, että myös ihmiset ovat muuttuneet. Digiajan kiireiselle ihmiselle pelkästään jo pitkäaikainen sitoutuminen on ajatuksena vieras, saati järjestötoiminnan pyörittäminen vanhentunein välinein tai toimintatavoin. (IteWiki 2016.)

2.3 Digitalisaation kehityspolku

Vaikka digitalisaatiosta on puhuttu jo pitkään, on sen kehityskulku suhteellisen lyhyt, ja tapahtuneet, aika isotkin muutokset ovat tapahtuneet lyhyellä aikavälillä, kuten kuvioista 1 voidaan todeta.

Kuvio 1. Digitalisaation kehityskulku (Ilmarinen & Koskela 2015 28)

1990-luvulla kotisivut yleistyivät ja tämän myötä sai alkunsa digitalisaation ensimmäinen sukupolvi. Kotisivujen myötä syntyi tarve erilaisille portaaleille; alustoille, joilla kotisivuja voitaisiin mainostaa ja tätä kautta saada kävijöitä sivuille. Haku-koneet yleistyivät ja ensimmäiset verkkokaupat syntyivät ja toiset menestyivät paremmin kuin toiset. (Koskela & Ilmarinen 2015,28.)

Toisen sukupolven digitalisaation kehitys on globaalimpaa kuin ensimmäisen. Ulkomaalaiset verkkokaupat valtaavat markkinoita ja luovat näin ihan uusia odotuksia suomalaisille verkkokaupoille. Mobiili-internet alkaa yleistyä ja erityisesti digitalisaatio käsitteenä yleistyy. (Koskela & Ilmarinen 2015,29.)

Digitalisaation kolmas sukupolvi nosti päätään 2010- luvun alussa. Äly lisääntyi lähestulkoon kaikissa teknologisissa laitteissa ja laitteet myös osaavat kommunikoida keskenään. Terveysthuollon apuna käytetään erilaisia sensoreita ja kotia siivoavat robotit. (Koskela & Ilmarinen 2015 29.)

On selvää, että digitalisaatio vaikuttaa paitsi yritysmaailmaan, myös yhteiskuntaan. Viime vuosina maailmanlaajuinen pandemia on vaikuttanut omalta osaltaan

digitalisaatioon ja sen hyödyntämiseen, ja se näkyy myös esimerkiksi vanhemman väestön internetin käytössä. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2014 vähän reilu 30 % 65–74-vuotiaista käytti internetiä päivittäin useita kertoja, kun vuonna 2021 sama luku oli jo 66 %. (Tilastokeskus 2014; 2021.)

2.4 Digitalisaation mahdollisuudet yhdistystoiminnassa

Internetin käytön yleistymisen ja päivittäisten toimintojen digitalisoinnin myötä myös markkinointi on luonnollisesti muuttunut ja varsin yleisesti kuultu lausahdus; ”jos et ole somessa, et ole olemassa” vastaa varsin hyvin todellisuutta. Nykyisin yhdistyksistä ja sen toiminnoista haetaan tietoa internetistä ja jos sitä ei löydy, on oletus, että sitä ei ole olemassa. Erityisesti tämän vuoksi yhdistystoiminnan pitää pystyä vastaamaan muutokseen, joka ympärillä olevassa maailmassa on jo tapahtunut. Ilman muutosta toiminnan jatkuvuus on vaakalaudalla, koska uusia jäseniä ei toimintaan saada sen näkymättömyyden vuoksi. Kun yhdistyksessä aletaan suunnitella digitaalista muutosta, on hyvä tiedostaa heti alkuun, että muutos vaatii toteutuakseen muutakin kuin teknologiaa ja uusia välineitä. Se vaatii ennen kaikkea henkilöstön (yhdistyksen hallituksen) vahvaa sitoutumista muutoksen läpivientiin. (Fischer, Imgrund, Janiesch & Winkelmann 2020,3.)

Digitalisaatio luo aivan uudenlaisia mahdollisuuksia paitsi yritysmaailmassa, myös yhdistystoiminnassa erityisesti kommunikoinnin ja asiakastyytyväisyyden lisäämiseen (Fischer ym. 2020,5.) Yhdistystoiminnan perustuessa hyvin vahvasti yhteisöllisyyteen, on hyvä tiedostaa, että digitalisaatio luo lisää mahdollisuuksia yhdessä toimimiseen – vaikka yleinen pelko tuntuu olevan, että digitalisaation myötä yhdessä tekeminen jäisi vähemmälle. Digitalisaatio luo täysin uuden ympäristön, jossa ihminen voi viihtyä, oppia uutta, tutustua itseään kiinnostaviin aiheisiin ja verkostoitua samanhenkisten ihmisten kanssa täysin paikka riippumattomasti, välimatkoista ja maailmantilasta riippumatta (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2022).

Pienten ja keskisuurten yritysten ongelmana usein on, että digitalisaatiota ei osata lähestyä eli suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus toiminnan digitalisoinnista puuttuu, ja tämä pätee varmasti myös järjestökentällä. (Fischer ym. 2020,1.) Toisaalta tunnustetaan, että digitalisaatio on tullut jäädäkseen, mutta osaamisvajeen

vuoksi sitä ei osata toiminnassa hyödyntää. Voi myös olla haasteellista nähdä, mitä hyötyä digitalisaatiosta meille voisi olla, koska asiat ovat hoituneet tähänkin asti.

2.5 Digistrategian hyödyntäminen Marttatoiminnassa

Digitalisaation eteenpäin vieminen yhdistyksessä voi alkuun tuntua raskaalta ja liian isolta tehtävältä. Mistä tulisi lähteä liikkeelle digitalisaation edistämässä ja mitä kaikkea muutoksen suunnittelussa ja läpiviennissä tulisi ottaa huomioon. Jos vielä käy niin, että yhdistyksen hallitukseen kuuluu diginatiiveja, jotka innosta puhkuen ovat ottamassa käyttöön ihan kaikkea mahdollista ja mahdollisimman nopeasti, on täysin ymmärrettävää, että muutosten määrä hirvittää erityisesti niitä hallituksen jäseniä, joiden digitaidot ovat heikommat. Siinä missä hyvää tarkoitava innostus uudistaa koko hallituksen toimintaa kertaheitolla, myös passiivinen "näin on aina tehty, ei muuteta mitään"- ajattelutapa vie usein ojasta allikkoon. Mikäli yhdistystoiminta kärsii uusien jäsenten puutteesta ja hallitus on pysynyt samana jo pitkään, voi toiminta kaivata muutosta. Siitä huolimatta, että digitalisaation tulisi tänä päivänä olla luonnollinen osa niin yritys- kuin yhdistystoimintaakin, on suunnitelmallisuuden puute ja muutoksen tuoman kokonaisuuden hahmottaminen yksi kompastuskivi toimintojen kehittämisessä. (Fischer ym. 2020,1).

Yhdistyksen digistrategian ei missään nimessä tarvitse olla mitään liian hienoa tai monimutkaista, vaan yleensä yksinkertaisempi ja selkeämpi on parempi. Käytännössä digistrategia koostuu kunkin yhdistyksen hallituksen yhdessä sovituista (digitaalisista) käytännöistä. Liikkeelle voi lähteä esimerkiksi Marttaillan yhteydessä käytävästä vapaamuotoisesta keskustelusta yhdistyksen jäsenten kanssa, jossa keskustelua voi herätellä esimerkiksi seuraavilla kysymyksillä;

1. Miten toivot, että Marttailloista tai tapahtumista ilmoitetaan (Facebook, Instagram, sähköposti, tekstiviesti, ei tarvitse ilmoittaa)?
2. Miten yhdistyksen näkyvyyttä voisi lisätä? Onko näkyvyyttä tarpeen lisätä?
3. Miten saataisiin houkuteltua mukaan lisää uusia jäseniä / tarvitsemmeko ylipäättänsä uusia jäseniä?

4. Miten yhdistyksen hallitukseen saataisiin uusia, toiminnan kehittämistä kiinnostuneita aktiiveja?

Jäsenten kanssa käydyn keskustelun jälkeen hallituksen olisi hyvä jatkaa jo aloitettua keskustelua ja pohtia miten voitaisiin vastata jäsenten tarpeisiin? Tässä yhteydessä on myös hyvä miettiä tarkemmin hallituksen toimintojen digitalisoinnin tarvetta. Helpointa lienee lähteä liikkeelle kattojärjestön tarjoamista palveluista: jäsenrekisteri, yhdistyssivut sekä toiminnan tilastointi.

Kattojärjestön tarjoamien palveluiden tarkoituksena on helpottaa yhdistyksen hallituksen toimintaa. Niiden avulla tiedon hallitseminen (lisääminen, poistaminen, säilyttäminen), tiedon saatavuus sekä tiedon jakaminen on helpompaa kuin perinteisin keinoin. Tässä kohtaa on toki muistettava, että asiaa tarkastellaan yhdistyksen toiminnan jatkuvuuden kannalta. Mikäli yhdistyksen hallitus on pitkään pysynyt samana ja asiat on totuttu hoitamaan tietyllä tavalla, ei uusi tapa varmastikaan tunnu helpommalta, päinvastoin. Uutena hallituksen sihteerinä koin kuitenkin erittäin työläänä ja osin jopa vastenmielisenä sen, että kaikki tieto, mitä tulevassa roolissani tulen tarvitsemaan, luovutetaan minulle fyysisesti, valtavassa kansiossa paperisena. Jos en olisi etukäteen tiennyt yhdistyksen digitalisaation tilaa ja tietoisesti lähtenyt kehittämään toimintoja, en usko, että olisin lähtenyt hallitukseen, erityisesti juuri digitalisaation puutteen ja sen aiheuttaman asioiden selvittämisen työläyden vuoksi. Tässä tilanteessa on hyvä muistaa erilaiset lähtökohdat; pitkään samana pysyneelle, ikääntyneelle hallitukselle kansiot ja paperit ovat tarkassa järjestyksessä ja tieto helposti löydettävissä mutta digitaalisiin toimintoihin tottuneelle uudelle jäsenelle ne voivat olla kauhistus ja taakka. Mikäli yhdistys toivoo uusia jäseniä ja uutta verta myös hallitukseen, tulisi yhdistyksen digitalisaation tilaa tarkastella varsin avoimin mielin ja realistisesti.

Kattojärjestön tarjoamat digitaaliset palvelut helpottavat ja edistävät tiedonhakuja ja siirtoa, sekä lisäävät yhdistyksen näkyvyyttä. Yhdistyksille ilmaisten järjestelmien lisäksi tarjolla on myös apua ja ohjeita eli umpimähkään tai yksin ei kenenkään tarvitse lähteä ratkaisuja etsimään. Mikäli yhdistyksen jäsenten keski-ikä on korkea ja kiinnostusta digitalisaation eteenpäin viemiseen ei yksinkertaisesti ole, kannattaa pohtia, voisiko käytännön apua hakea esimerkiksi paikallisesta oppilaitoksesta tai muista järjestöistä.

3 JÄRJESTÖTOIMINTA

3.1 Järjestötoiminta Suomessa

Suomessa on yli satatuhatta rekisteröityä yhdistystä. Skaala on laaja ja ulottuu hyvin erilaisiin toimintoihin niin liikuntaan ja kulttuuriin, erilaisiin vertaistukiryhmiin ja uskonnollisiin yhteisöihin (Patentti- ja rekisterihallitus, 2022). Toimialakentän laajuuden lisäksi myös järjestäytyminen niin valtakunnallisella, alueellisella kuin paikallisella tasolla voi olla hyvin erilainen yhdistyksestä riippuen. Vaikka eroavaisuuksia on paljon, löytyy myös perustavanlaatuisia piirteitä, jotka yhdistävät kaikkia toimijoita. Näitä yhdistäviä piirteitä ovat

- a) yhdistystoiminnan merkityksellisyys henkilökohtaisella tasolla, työskennellään yhdessä yhteisten tavoitteiden eteen
- b) jäsenyys perustuu vapaaehtoisuuteen
- c) taloudellinen ja aatteellinen riippumattomuus muista toimijoista (julkinen ja yksityinen sektori)
- d) voiton tavoittelemattomuus

(Riikonen & Nyman, 2015, s. 24)

Järjestötoiminnan tutkija Juha Heikkalan (2015, 22-24) mukaan järjestökentällä tiedostetaan kyllä toimintaympäristön muutos mutta muutosten syitä ja seurauksia ei onnistuta hahmottamaan. Maailma ympärillä muuttuu, mutta omaa toimintaa katsotaan edelleen vanhojen, totuttujen lasien läpi. Rakenteelliset muutokset, kuten esimerkiksi väestön ikääntyminen vaikuttaa omalta osaltaan myös järjestötoimintaan, mutta suurempia vaikutuksia on toiminnallisilla muutoksilla. Heikkala (2015, 23) nostaa esiin kirjoituksessaan järjestötoimintaan vahvasti vaikuttavat muutokset:

“Toimintatapojen muutoksiin kuuluvat puolestaan esimerkiksi omaehtoisuus ja itseohjautuvuus, henkilökohtaisuus ja räätälöinti, osallistaminen ja joukkoistaminen, jakamis- ja vertaistalous, tutkiva oppiminen ja kokeileminen sekä digitalisoituminen ja sosiaalisen median käyttäminen.”

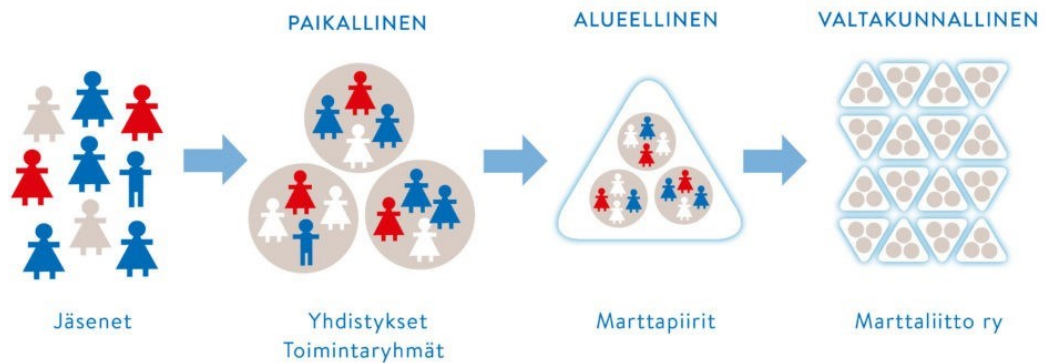
Edellä mainittuihin muutoksiin vastaaminen pakottaa hänen mukaansa järjestöt miettimään nykyisiä toimintatapoja toiminnan turvaamiseksi.

3.2 Marttajärjestö

Järjestönä Martat on pitkän linjan toimijoita, ja jäsenmäärältään se on yksi maan suurimmista järjestöistä. Marttayhdistys aloitti toimintansa vuonna 1899 nimellä Sivistystä kodeille. Alun perin järjestön perusmotiivi oli poliittinen ja tarkoituksena oli sivistää suomalaisia naisia ja näin ollen luoda ”ideologinen muuri” Suomen venäläistämistä vastaan. (Jalovaara 2019, 15.) Järjestön perustajien uskomus oli, että äitien tehtävä on omissa kodeissaan opettaa lapsille käytöstapoja, lain ja oikeuden kunnioitusta ja ajanmukaisesti vahvistaa uskollisuutta isänmaata kohtaan.

Aate on alusta alkaen puhunut terveellisen ravinnon ja yleisen puhtauden puolesta, mutta alun perin motiivina oli ajatus siitä, että terve ihminen pystyy paremmin täyttämään kansalaisvelvoitteensa. Sivistystä kodeille nimi vaihdettiin Marttoihin, koska alkuperäistä nimeä pidettiin liian poliittisena ja sopimattomana – Marttayhdistys sai kannatusta jäseniltä ja kelpasi myös venäläisille. (Jalovaara 2019, 20.) Ajan myötä Marttayhdistyksestä muotoutui merkittävä kotitalousliike ja se oli ja on aktiivinen toimija kotitalouskoulutuksen saralla. Nykyinen strategia ”hyvästä arjesta parempi maailma” vahvistaa ajatusta siitä, että toimiva ja hyvä arki kuuluu kaikille ja maailmaa on mahdollista parantaa pienillä teoilla. (Martat 2022a.)

Kuvio 2 kuvaa selkeästi koko Marttajärjestön organisaation. Keskusjärjestö on Helsingissä toimiva Marttaliitto Ry. Keskusjärjestö antaa toimintaraamit sekä rahoitusta sen alla toimiville alueellisille Marttapiireille, joita on yhteensä 16. Marttapiirit vastaavat oman alueensa toiminnasta. Marttapiirien alueella on omia yhdistyksiä, jotka vetävät paikallista toimintaa ja jäsenet liittyvät aina alueensa yhdistyksen jäseniksi. (Martat 2022b.)

Kuvio 2. Marttajärjestön organisaatorakenne (Martat 2022c)

3.3 Marttaliiton digitaaliset palvelut

Marttaliitto tarjoaa erilaisia sähköisiä palveluita yhdistyksilleen. Liitto huolehtii järjestelmien ylläpidosta ja kustannuksista (Salovaara, 2022) Sähköisiä palveluita on alettu tarjoamaan yhdistyksille vuodesta 2015 lähtien ja toimintoja on lisätty yhdistysten käyttöön pikkuhiljaa. Toimintoja pyritään myös kehittämään ja esimerkiksi vuonna 2022 liitto tulee ottamaan käyttöön kokonaan uuden CRM-järjestelmän. Sähköisistä palveluista huolimatta käytössä on edelleen paljon erilaista paperimateriaalia ja siihen liittyvää manuaalista työtä, muun muassa jäsenluettelot on tähän asti lähetetty vuosittain paperisena jokaiseen yhdistykseen. Tällaisista palveluista ollaan luopumassa ja tavoitteena on, että jatkossa tieto tulee olemaan yhdessä paikassa - sähköisessä järjestelmässä. (Salovaara, 2022.)

Yhdistyksille tarjottavien sähköisten palveluiden lisäksi liitolla on käytössään kaikille - myös ei jäsenille - tarjottavia palveluita. Jäsenille säännöllisesti ilmestyvä Martat -lehti on mahdollista lukea näköislehtenä Marttojen kotisivuilta ja lisäksi tarjolla on uusi, syksyllä 2021 käyttöön otettu Martat -sovellus.

Suurin haaste järjestön digitalisaation puuttumisessa on jäsenten resurssien, osaamisen ja joissain tapauksissa myös laitteiden puute. Puutteet korostuvat erityisesti yhdistyksissä, joiden jäsenistö on ikääntynyt. (Vuohelainen ym. 2020.) Usein järjestöjen käytännön toimintamallit ovat olleet samanlaisia jo vuosikymmeniä, eivätkä ne sellaisenaan houkuttele mukaan nuorempaa väkeä, jolloin toiminta ja opitut toimintamallit eivät pääse kehittymään (Harju, 2004, s. 89). Tällaisissa tapauksissa on hankala nähdä, että keskusjärjestön mahdollisesti tarjoamat digitaaliset palvelut hyödyntäisivät alajärjestöä, kun osaamista tai resursseja ei yksinkertaisesti ole.

3.3.1 Toiminnan tilastointi

Marttojen toiminta on erittäin laaja-alaista ja monipuolista ja sitä tehdään läpi koko Suomen. Toiminnan tilastoinnin tavoitteena on tuoda tehtyä työtä näkyväksi ja osoittaa selkeästi mitä kaikkea vuoden aikana ehditäänkään tehdä ja miten paljon. Vuosittaisen toiminnan tilastoinnista saatava raportti on myös kätevä yhteenveto yhdistyksen toimintavuodesta. Tilastoon merkataan kaikki toiminta, eli toiminnan valmisteluun liittyvä työ, itse toteutus sekä jälkitöihin käytetty aika. (Martat 2022c.)

Nyt käytössä oleva järjestelmä on otettu käyttöön vuonna 2021 ja sitä on kehitetty yhdistysten toiveiden mukaisesti. Järjestelmä huomioi edellistä järjestelmää paremmin muuttuneita toimintatapoja, esimerkiksi etänä järjestettävät tapahtumat tai verkkotapahtumat. Järjestelmä toimii myös mobiilissa, eli tapahtuman järjestäjä voi kirjata tapahtumatiedot vaikka heti tapahtuman päätyttyä. (Salovaara 2022.)

Järjestelmän käyttöön järjestetään koulutuksia ja lisäksi nettisivuilta löytyy PDF-ohjeet. Järjestelmän luvataan olevan niin helppokäyttöinen, että sitä pystyy käyttämään myös ilman erillistä koulutusta. Käyttöönottovuonna 2021 järjestelmää käytti huimat 78 % yhdistyksistä. Järjestelmän käyttöhistorian ollessa vielä lyhyt, ei laajempaa asiakaspalautetta ole vielä kerätty. Järjestelmästä saatu, satunnainen palaute on kuitenkin ollut positiivista. (Salovaara, 2022.)

3.3.2 Jäsenrekisteri

Marttaliiton ylläpitämä jäsenrekisteri on otettu käyttöön vuonna 2015. Sen lisäksi, että järjestelmästä yhdistys näkee omien jäsentensä tiedot, pystyy järjestelmästä luomaan erilaisia raportteja, muun muassa liittyneet ja eronneet jäsenet tai esimerkiksi merkkipäiväluettelo. Järjestelmässä ei voi poistaa tai lisätä jäseniä. Järjestelmää voi käyttää enintään kaksi henkilö yhdistyksestä, eli kaikilla ei siis ole oikeutta päästä tarkastelemaan kirjattuja jäsentietoja. Nettisivuilla on saatavilla PDF- ohje järjestelmän käyttöön ja sen toiminnallisuuksiin (Martat 2022d).

Marttaliitto on parhaillaan ottamassa käyttöön uutta asiakkuudenhallintajärjestelmää, johon myös jäsenrekisteri tulee siirtymään syksyllä 2022. Uusi CRM- järjestelmä toteutetaan Salesforcella ja yhteistyökumppanina toimii Sofigate. Marttaliitto järjestää koulutusta uudesta järjestelmästä, mutta lähtökohtaisesti järjestelmästä pyritään tekemään niin helppokäyttöinen, ettei koulutusta välttämättä edes tarvita (Salovaara, 2022).

3.3.3 Yhdistyssivut

Marttaliitto tarjoaa jokaiselle Marttayhdistykselle mahdollisuuden tehdä nettisivut osaksi Martat.fi-sivuja. Yhdistyssivut auttavat toiminnasta kiinnostuneita henkilöitä löytämään oman yhdistyksensä ja antamaan lisätietoa sen toiminnasta. Yhdistyssivut on toteutettu WordPress-pohjalle ja sivut on otettu käyttöön 2017. Liiton mukaan kaikki yhdistykset, joissa on yli 5 jäsentä, ovat kyllä tilanneet tunnukset sivujen päivytystä varten, mutta harvoja sivuja päivitetään aktiivisesti. Vaikka sivuista on mahdollista luoda niin laajat kuin yhdistys haluaa, esimerkiksi alisivujen luonti on mahdollista, niin tätä hyödynnetään suhteellisen vähän. Useimmiten sivulla on linkki yhdistyksen sosiaalisen median kanaviin ja esimerkiksi sähköpostiosoite yhteydenottoa varten. Viimeisen kahden vuoden aikana yhdistyssivuja on päivittänyt 28 % kaikista yhdistyksistä. Kuluneiden vuosien aikana sekä Marttaliitto, että piirit ovat järjestäneet koulutusta yhdistyssivujen päivittämiseen ja lisäksi erilaisia materiaalipaketteja päivityksestä on luotu, mutta niin ohjeistuksen päivittäminen, kuin itse sivujenkin päivittäminen koetaan melko haastavana. (Salovaara, 2022.)

Sivustot tullaan siirtämään uuteen editoriin syksyn 2022 aikana. Siirron myötä pyritään parantamaan sivustojen saavutettavuutta sekä kiinnittämään huomiota helppokäyttöisyyden parantamiseen.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyössä käytetään kvalitatiivista, eli laadullista tutkimusmenetelmää. Tietoa kerätään hyödyntäen puolistrukturoitua haastattelumenetelmää ja haastattelukohteena on yhdistyksen tämänhetkinen hallitus. Haastattelun avulla tehdään nykytilan kartoitus ja selvitetään hallituksen tavoitteet ja toiveet digitalisoinnin suhteen. Laadullinen tutkimus on tässä opinnäytetyössä ainoa vartenotettava vaihtoehto; tarve ja kehityskohde on ihmislähtöinen ja perustuu henkilöiden omiin toiveisiin, joten määrällinen tutkimus ei voi vastata tähän tarpeeseen (Juuti & Pusa 2020,9.) Tutkimusaineisto kerätään hyödyntäen sekä puolistrukturoitua haastattelumenetelmää, että teemahaastattelua. Erityisesti alkukartoitusta tehtäessä lähtötilanne selvitetään valmiiden kysymysten pohjalta ilman vastausvaihtoehtoja eli puolistrukturaalisesti, mutta siirryttäessä selvittämään toiveita ja tavoitteita, hyödynnetään teemahaastattelun keinoja (Juuti & Pusa 2020, 111-112). Koska haastateltavien ryhmässä on digitalisaation suhteen hyvin erilaisia käyttäjiä, on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että kaikki saavat äänensä kuuluviin ja toisaalta, että kaikki ymmärtävät puhuttavan asian samalla tavalla. (Kananen 2014,86.)

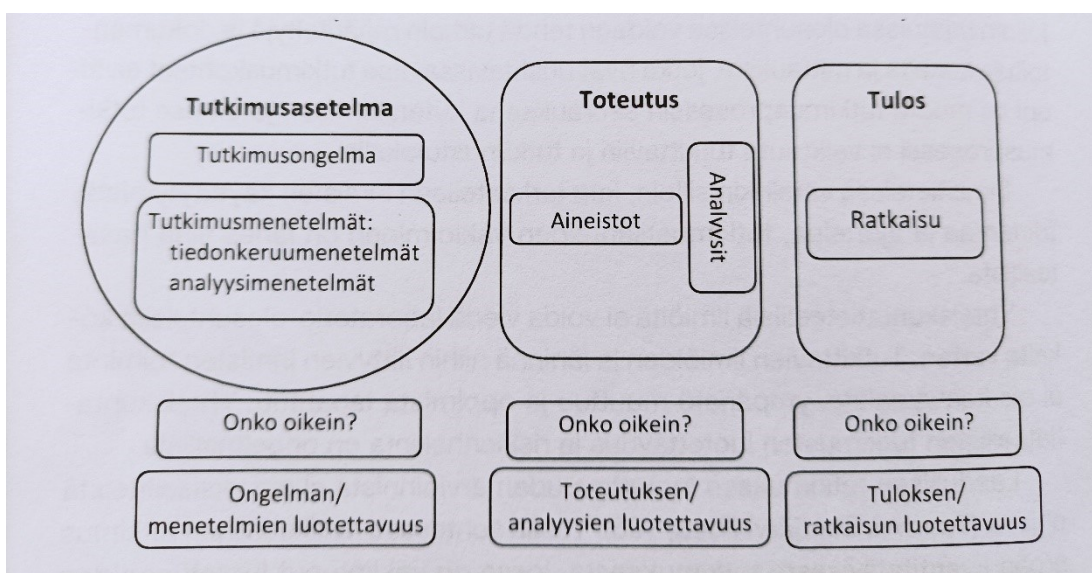
Tutkimushaastattelu toteutetaan fokusryhmähaastatteluna ja on toivottavaa, että haastatteluun osallistuu koko seitsenhenkinen hallitus. Tämän nimenomaisen ryhmän fokuksena toimii Sodankylän Martat ja sen hallitus. Fokushaastattelulle ominaiseen tapaan haastattelun apuna käytetään teemarunkoa, vaikkakin keskustelu itsessään on hyvin vapaata. Fokusryhmähaastattelun tavoitteena on saada mahdollisimman erilaisia mielipiteitä samasta aiheesta. (Vilkkä 2021,77.)

Laadullinen tutkimus ei perustu yksityiskohtaisiin kysymyksiin tai tarkkoihin lukuihin kuten määrällinen tutkimus. Laadullinen tutkimus on kiinnostunut siitä, miten ihmiset kokevat ja näkevät tutkimuskohteen ja näin ollen se luo hyvän pohjan käytännönläheiselle käsikirjalle (Kananen 2014, 18-19). Laadullisen tutkimuksen analysoinnille on hyvin tyypillistä se, että analysointia tehdään prosessin alusta alkaen ei sitten, kun kaikki aineisto on kerätty (Kananen 2017, 35) Vaikka opin-

näytetyön tutkimusaineisto kerätään ryhmähaastattelussa, pääsen hallituksen jäsenenä havainnoimaan tutkittavaa ryhmää ja sen toimintatapoja niin ennen, kuin jälkeenkin haastattelua ja saan näin ollen arvokasta tietoa käsikirjaa varten.

4.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta on vaikeampi arvioida kuin kvantitatiivisen tutkimuksen ja se jääkin tutkijan oman arvioinnin ja näytön varaan. Tieteellisen tutkimuksen luotettavuusmittarit ovat reliabiliteetti ja validiteetti ja näitä käsitteitä voidaan hyödyntää myös laadullisen tutkimuksen luotettavuutta mitattaessa, tosin objektiivista luotettavuutta on laadullisessa tutkimuksessa lähes mahdotonta saavuttaa. (Kananen 2014,146-147.)

Kuvio 3. Luotettavuustarkastelu (Kananen 2014146.)

Opinnäytetyössä toimitaan kunnioittaen tutkittavien henkilöiden ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta. Tutkimukseen osallistuminen perustuu vapaaehtoisuuteen ja siihen on lupa kaikilta tutkittavilta. (Vilka 2021,115.) Kiinnitän huomiota aineiston koko elinkaareen ja kerron haastateltaville, miten käsittelen, säilytän ja arkistoin kerättävän aineiston (Vilka 2021, 117). Opinnäytetyön luotettavuuden kannalta ei ole oleellista julkaista haastateltavien nimiä lainkaan. Pystyn kuitenkin osoittamaan tutkimusaineiston oikeellisuuden, esimerkiksi haastattelun litteroinnin, tarpeen niin vaatiessa.

4.3 Ryhmähaastattelun toteutus ja tulokset

Ryhmähaastattelu järjestettiin Sodankylässä 4.5 Sodankylän kunnanviraston kokoustiloissa ja siihen osallistuivat kaikki Sodankylän Martat Ry:n hallituksen seitsemän jäsentä. Haastattelutilanne kesti kokonaisuudessaan 47 minuuttia ja litteroitua materiaalia kertyi 26 sivua. Haastattelutilaisuus oli ensimmäinen kerta, kun koko Sodankylän Marttojen hallitus oli koolla saman pöydän ääressä mutta siitä huolimatta haastattelutilanne oli luonteva. Ennen tilaisuuden alkua tunnelma oli iloinen ja vapautunut. Ennen varsinaista haastattelua kerroin taustatietoa opinnäytetyöstäni ja siitä, miten haastattelutilanne etenee. Haastattelun alussa jokainen osallistuja vastasi kysymykseen siitä, minkälainen tietotekniikan käyttäjä omasta mielestään on. Käyttäjäkuvauksia oli kolme; aloittelija, keskiverto ja osaaja (kuvio 4). Osallistujalla oli mahdollisuus myös sanallisesti kertoa itsestään käyttäjänä, mikäli hän ei kokenut kuvausta suoraa omakseen, mutta jokainen osallistuja löysi itselleen hyvin kuvaavan käyttäjäroolin eikä kuvauksia ollut tarpeen muokata.

Aloittelija	Keskiverto	Osaaja
<ul style="list-style-type: none"> - Minulla on käytössäni joitain digitaalisia välineitä, esimerkiksi älypuhelin tai tabletti - Osaan käyttää minulle tuttuja sovelluksia ja laitteita, mutta en mielelläni ota käyttöön tai kokeile uusia sovelluksia tai laitteita - Stressaannun, kun aina vain uusia sovelluksia pitäisi ottaa käyttöön ja osata hallita 	<ul style="list-style-type: none"> - Käytän digitaalisia välineitä päivittäin ja osaan käyttää useimpia älylaitteita ainakin pienen miettimisen jälkeen - Kokeilen rohkeasti uusia sovelluksia ja laitteita vaikka aina en välttämättä ihan ymmärräkään, mitä olen tekemässä - Minua ei haittaa, että palvelut siirtyvät nettiin 	<ul style="list-style-type: none"> - Käytän erilaisia digitaalisia välineitä päivittäin niin työssä kuin vapaa-ajallakin - Uusien sovellusten ja järjestelmien käyttö on minulle luontevaa, eikä herätä tunteita oikein mihinkään suuntaan - Jos vain voin, niin kaikkein mieluiten hoidan asiat netissä

Kuvio 4. Tietotekniikan käyttäjäkuvaukset

Seitsemästä hallituksen jäsenestä kolme mielsi olevansa aloittelijoita, yksi keskiverto ja kaksi osaajaa. Kolme aloittelijaksi itsensä mieltävää henkilöä ovat olleet hallituksen jäseniä jo useamman vuoden ajan. Olen myös itse hallituksen jäsen, mutta haastattelutilaisuudessa en kategorisoinut itseäni mihinkään ryhmään.

Haastattelun alkuun esitin kysymyksiä niille kolmelle jäsenelle, jotka ovat olleet jo aiemmin hallituksen jäseniä ja kysymykset koskivat sitä, miten aiemmassa hallituksessa on toimittu tietyissä tilanteissa. Halusin selvittää, miten aikaisemmin on hoidettu kokouskutsujen sekä kokouspöytäkirjan jakaminen hallituksen jäsenille, miten Marttailloista on ilmoitettu ja onko toimintaa tilastointi ja miten tilastointi on toteutettu. Olin myös kiinnostunut tietämään, oliko toimintaan uutena tulleita jäseniä huomioitu jotenkin, esimerkiksi toivotettu tervetulleeksi yhdistykseen sähköpostitse tai jollakin muulla tavalla. Edellä esitettyjen kysymysten jälkeen siirryimme keskustelemaan vapaammin siitä, minkälaisia ajatuksia, odotuksia ja ehkä jopa pelkoja hallituksen jäsenillä on digitalisaation suhteen.

Jo tutkimuksen alussa kävi ilmi, että Sodankylän Marttojen seitsenhenkisen hallitus on varsin tasapainoinen sen suhteen, minkälaisiksi tietotekniikan käyttäjiksi jäsenet itsensä mielsivät ja tästä on varmastikin hyötyä digitalisaation eteenpäin viemiseksi, tukea ja erilaisia näkökulmia löytyy hallituksen sisältä. Aloittelevia tietotekniikan käyttäjiä oli kolme, keskivertoja kolme sekä osaajia yksi, kun lasken itseni mukaan oli osaajia kaksi.

Tietotekniikan käyttäjänä aloittelijaksi itsensä profiloiva jäsen koki digitaaliset muutokset kauhistuttavana ja tämä tunne näkyi selvästi olevan yhdistävä tekijä ryhmän kaikkien aloittelijoiden kesken. Käyttäjä koki, että digitalisaatio on tullut jäädäkseen eikä sitä voi välttää, mutta omalla kohdalla muutosten perässä pysyminen tuntui vaikealta ja tuskastuttavalta.

“Käytän pakosta. Hallitsen ne välineet mitä on pakko, mutta hirvityksen kauhistus aina kun tulee jotain uutta”

Siitä huolimatta, että ympärillä tapahtuva digitalisaatioon liittyvä kehitys tuntuu kauhistuttavalta, tuntuu asia kuitenkin kiinnostavalta ja esimerkiksi hallitustyössä tehdyt muutokset aiheuttavat positiivisia kommentteja. Digitalisaation tarjoamat mahdollisuudet nähdään positiivisena ja mielenkiintoisena, kun joku ne toteuttaa.

“On kyllä ihan wow- olo siitä, mitä kaikkea uutta on alkanut tapahtumaan!”

Haastattelutilanteessa kävimme vilkasta keskustelua siitä, miten suurta roolia ikä näyttelee siinä, miten digitalisaation ja sen tuomat muutokset kokevat. On

selvää, että nuorempi sukupolvi, niin sanotut diginatiivit, ovat rohkeampia kokeilijoita ja tekijöitä, ovathan he tottuneet pienestä asti toimimaan digitaalisessa maailmassa.

“Tämä on selvästi myös ikäkysymys, miten uskaltaa lähteä käyttämään uusia juttuja ja kokeilemaan”

Itsensä aloittelevaksi käyttäjäksi identifioima jäsen kertoo kokemuksestaan edellisessä Marttayhdistyksessä. Yhdistys oli ottanut käyttöön kattoyhdistyksen käyttämän jäsenrekisterin ja käyttäjä kertoi huomanneensa sähköisen järjestelmän helpottaneen ja nopeuttaneen työtä - erityisesti siinä vaiheessa, kun piti etsiä jonkun tietyn käyttäjän tietoja.

“Olihan se kyllä oikeasti tosi helppo, kun vaikka uuden jäsenen tiedot oli diginä, tosi nopeasti löysi kaikki mitä tarvitsi”

Sama käyttäjä koki myös saaneensa helposti apua ja tukea eteen tulevissa ongelmissa.

“Kyllä välissä tuli vähän tenkkapoo, mutta äkkiä ne asiat selvisivät, kun soitti Marttaliittoon, aina siellä joku osasi auttaa”

Asia, joka nousi keskustelussa pintaan useammassa eri tilanteessa, oli pelko siitä, että digitalisaatio syrjäyttää ihmisen kohtaamisen liveinä. Asiasta keskusteltiin useammassa eri yhteydessä ja heti haastattelun alkuun, kun mietittiin, mitä digitalisaatio oikein tarkoittaa ja esimerkiksi sosiaalisen median kanavien merkitystä miettiessä.

“Eihän kaikkea ole tarkoitus tehdä vaan diginä”

“Facebook ja muut sosiaaliset mediat mitä niitä onkaan, on kyllä tosi hyviä, mutta kyllä ihmisten kohtaaminen ihan liveinä on kaikkein tärkeintä, eikä sitä saa unohtaa”

Tietojen yhtäkkäinen katoaminen sekä sen hyödyntäminen kirvoitti vilkasta keskustelua haastateltavien kesken. Usealla haastatteluun osallistujalla oli huonoja kokemuksia epäonnistuneista projekteista; tietojen vääristymisestä sekä tiedon katoamisesta. Keskustelua seurattaessa tuli tunne, että suurin ongelmakohta oli suunnittelun puutteessa, oli lähdetty tekemään jotain ilman, että oli mietitty, miksi muutosta tehdään, mikä muutoksen tarkoitus on ja mitkä ovat tavoitteet ja tarpeet muutoksen takana.

“Kyllähän se pelottaa, että mitä jos se tieto sitten katoaa yhtäkkiä sieltä pilvestä, tai missä se nyt onkaan”

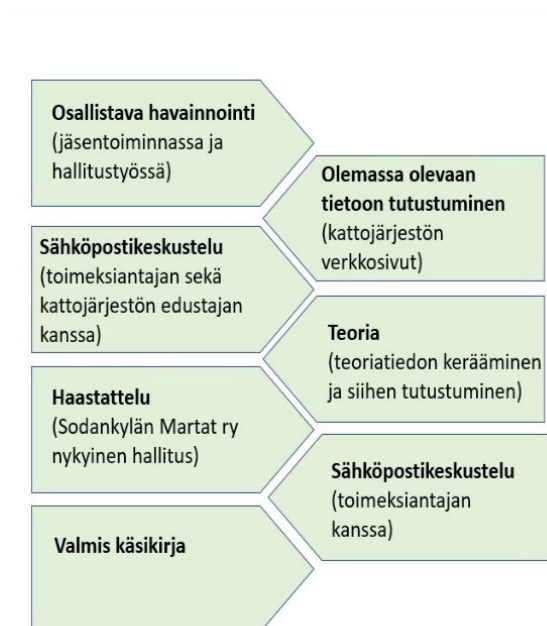
Ryhmähaastattelun aikana oli mielenkiintoisinta huomata, että keskusteluun osallistuivat eniten ne henkilöt, jotka mielsivät itsensä tietotekniikan aloitteleviksi käyttäjiksi. Digitalisaatioon liittyvä ristiriita on ilmeinen; toisaalta koetaan aihe mielenkiintoiseksi ja monilta osin tarpeelliseksi, mutta ainakin yksin kokeilemisen aloittamisen kynnys on erittäin korkea. Muutoksiin suhtaudutaan positiivisesti, jopa innostuneesti, jos joku muu hoitaa käytännön toteutuksen. Toisaalta esimerkiksi jäsenrekisteriä on käytetty, kun ei ole ollut muita vaihtoehtoja ja on huomattu, että käyttö onkin oikeastaan aika kätevää.

5 KÄSIKIRJAN KOOSTAMINEN

Opinnäytetyö koostuu kahdesta osasta, raportista ja itse käsikirjasta. Käsikirja on PowerPoint- muotoinen esitys ja sen tavoitteena on olla helppolukuinen käsikirja, joka antaa yhdistykselle askelmerkit digitalisoinnin tielle menemättä kuitenkaan tarkkoihin yksityiskohtiin. Opinnäytetyön aloittamisen aikana yhdistyksen hallitus uusiutui ja lähtökohdat prosessille olivat erinomaiset sillä hallitukseen oli jäänyt vanhoja, kokeneita jäseniä, mutta mukana oli myös täysin uusia jäseniä. Asenne opinnäytetyötä ja sen tuomia muutoksia kohtaan on koko ajan ollut odottavan innostunut ja olen saanut paljon tukea prosessiin. Tässä luvussa käsitellään käsikirjan luomisen prosessia, sen sisältöä ja perusteluja sisällön takana.

5.1 Prosessikuvaus

Ajatus opinnäytetyöstä ja sen muodosta syntyi mielessäni varsin pian Sodankylän Marttoihin tutustumisen jälkeen. Sen sijaan, että olisin tietoisesti pyrkinyt vain toteuttamaan yhdistyksen toimintojen digitalisointia, koin erittäin tarpeelliseksi tuottaa aiheesta käsikirjan, josta voisi olla hyötyä muille yhdistyksen ja sen hallituksen jäsenille. Kuvio 5 havainnollistaa tämän opinnäytetyön ja siitä syntyvän käsikirjan kehittämisprosessia.

Kuvio 5. Käsikirjan kehitysprosessin kuvaus

Lähdin mukaan Martta toimintaan yksittäisen kiinnostavan tapahtuman innoittamana. Olin jo ehtinyt itsekseni pohtia yhdistyksen digitalisaation tasoa ja jo ensimmäisessä Marttaillassa havaitsin, että en ollut ajatusteni kanssa yksin. Erityisesti kaltaiseni uudet toiminnasta kiinnostuneet jäsenet pohtivat tismalleen samoja asioita, kuin mitä minä olin miettinyt. Myös niin sanotut vanhat jäsenet tunsivat useita ongelmakohtia, mutta kokemus oli, että nykyisellä jäsenistöllä ei ollut taitoa lähteä kehittämään olemassa olevia prosesseja ja toimintatapoja, aivan kuten Heikkala (2015, 30) kirjoituksessaan toteaa. Kehittämisprosessia helpotti merkittävästi oma roolini hallituksen sihteerinä, sillä olen päässyt alusta alkaen havainnoimaan hallituksen jäsenten asenteita, pelkoja ja toiveita muissakin tilanteissa, kuin vain järjestetyssä haastattelu tilaisuudessa.

Sain opinnäytetyöhöni tukea ja apua tietysti toimeksiantajan edustajalta mutta myös kattojärjestöstä. Kysymyksiini vastattiin poikkeuksetta erittäin nopeasti ja kattavasti. Kävimme toimeksiantajan kanssa sähköpostitse keskustelua käsikirjan sisällöstä lähinnä kohderyhmän kautta, jotta käsikirjaa voitaisiin hyödyntää Sodankylän lisäksi muissakin Marttayhdistyksissä, tulisi kohderyhmän korkeahko ikä ottaa huomioon erityisesti sisällön selkeydessä ja käytettävässä sanastossa.

Opinnäytetyön yksi tärkeä osa oli Sodankylän Marttojen hallitukselle järjestämäni ryhmähaastattelutilaisuus. Haastattelu oli yhdistelmä puolistrukturoitua haastattelumenetelmää sekä teemahaastattelua. Puolistrukturoitu haastatteluosuus oli kohdennettu niille hallituksen jäsenille, jotka ovat toimineet hallituksessa aiemmin ja sen tarkoituksena oli selvittää aiempia toimintatapoja. Teemahaastatteluosioon osallistui koko hallitus ja se oli teemahaastattelulle tyypillinen vuorovaiikutuksellista keskustelua aiheen ympärillä. Haastattelun tarkoituksena oli selvittää hallituksen jäsenten ajatuksia digitalisaatiosta, sen tuomista mahdollisuuksista ja mahdollisista peloista siihen liittyen. Haastatteluvaiheessa useita toimintoja oli jo digitalisoitu ja kävimme myös läpi tehtyjen muutosten aiheuttamia tuntemuksia. Haastattelussa esiin nousseet asiat olivat pitkälti samoja, joista oli keskusteltu jo aiemmissa Marttailloissa niin jäsenten, kuin hallituksenkin kesken.

Valmis käsikirja lähetettiin sekä toimeksiantajan edustajalle, että Sodankylän Marttojen hallituksen jäsenille syyskuussa 2022 kommentteja ja mahdollisia muutosehdotuksia varten. Saamani palautteen perusteella tein pieniä muutoksia käsikirjaan, ennen lopullisen version palautusta marraskuussa 2022.

5.2 Käsikirjan sisältö

Käsikirjan sisältö on selkeämuotoinen kooste keräämästäni tiedosta, ja se koostuu havainnoista, tehdystä haastattelusta sekä lukemastani teoriasta. Käsikirjan yksi tarkoitus on madaltaa kynnystä toimintojen digitalisointiin ja osin siksi sen muodoksi valikoitui Power Point esitys. Tällä esitystavalla käsikirjasta saadaan mahdollisimman visuaalinen ja toivottavasti helposti lähestyttävä kokonaisuus. Käsikirja toimii erityisesti alkusysäyksenä tarpeelliselle muutokselle yhdistyksissä, joissa digitalisaatiota ei vielä juuri hyödynnetä, joten sen tulee toimia myös ilman asiantuntevaa esittäjää. Käsikirja on työkalu Marttayhdistysten jäsenille ja hallitukselle, joten koin tarpeettomaksi esitellä toimeksiantajaa esityksen alussa.

Lyhyessä johdannossa kuvaan työn tarkoituksen ja nostan esille digitalisaation luomia positiivisia muutoksia. Marttojen toiminta perustuu yhteisöllisyyteen ja yhdessä tekemiseen ja sitä tulisi ehdottomasti hyödyntää myös digitalisaatiossa - tässäkin asiassa ei tarvitse (eikä kannata) jäädä yksin! Miten lähteä liikkeelle sekä mitä ottaa huomioon osiot sisältävät käytännössä digistrategian vaatiman alkukartoituksen ja sen tarkoituksena on herättää keskustelua. Esityksessä vältän kuitenkin käyttämässä digistrategiaa sanana, sillä kohderyhmän huomioon ottaen koen, että se aiheuttaisi täysin turhia ennakkoluuloja asian monimutkaisuudesta.

Martat.fi sisältösivu erottaa kaikelle avoimen tiedon yhdistykselle kohdennetuista tiedoista. Marttojen verkkosivu sisältää uskomattoman määrän tietoa ja keskusteluissa on käynyt ilmi, että tiedon hakeminen sivuilta on haasteellista. Ottamatta kantaa sisällön laajuuteen on hyvä huomioida, mistä erityisesti yhdistyksille kohdennettu tieto löytyy. Esityksessä käydään läpi liiton tarjoamat palvelut; marttarekisteri, yhdistyssivu sekä toiminnan tilastointi. Edelleen on yhdistyksiä, joilla liiton tarjoaman palvelut eivät ole käytössä ja mielestäni ne ovat asioita, joista on hyvä lähteä liikkeelle toimintojen digitalisoinnin suhteen.

Sosiaaliseen mediaan liittyvät sivut keskittyvät antamaan hyvin yleisen tason kuvauksen siitä, mikä sopii parhaiten nimenomaan yhdistykselle ja minkälaisiin asioihin sivujen suhteen olisi hyvä kiinnittää huomiota. Myös sähköpostiin liittyvä sivu on pintapuolinen katsaus sen tuomiin hyötyihin erityisesti hallitustoiminnassa.

Hallituksen jäsenten kanssa käydyssä vapaamuotoisessa keskustelussa sekä erikseen järjestetyssä haastattelutilaisuudessa on noussut esiin vähemmän tietoteknistä kokemusta omaavan käyttäjän arkuus kokeilla. Mielestäni on tärkeää rohkaista epävarmempia käyttäjiä kokeilemaan rohkeasti ja korostaa sitä, että peruuttamatonta haittaa harvoin saa peruskäyttäjää aikaiseksi.

6 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa käytännönläheinen käsikirja digitaalisten välineiden käyttöönotosta erityisesti pienissä yhdistyksissä. Käsikirjan oli tarkoitus olla työkalu erityisesti yhdistyksen hallitukselle ja tarkoituksena oli mataltaa kynnystä toimintojen digitalisoimiseen ja tuoda nähtäväksi digitalisoimisen hyödyt käytännön tasolla.

Tutustuessani Sodankylän Marttoihin innostuin hyvin pian siitä ajatuksesta, että saisin olla mukana kehittämässä yhdistyksen toimintoja digitaalisempaan suuntaan. Tutkimuksen aikana havahtuin useampaan otteeseen siihen tosiasiaan, että yleisesti kolmas sektori on selkeästi jäänyt jälkeen digitalisaatiossa ja sen kehityksessä. Kyseessä ei siis missään nimessä ole vain Marttoja koskettava ilmiö. Covid-19 pandemian ansiosta digiloikkia on "jouduttu" tekemään myös järjestökentällä, mikä on ehdottomasti hyvä asia, vaikkakin tekemistä vielä riittääkin. Yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen nousee esiin useampaan otteeseen tutkimuksen edetessä eikä sen merkitystä sovi aliarvioida. Erityisesti tilanteissa, joissa yhdistys ja sen hallitus koostuu pääasiassa aloittelevista tietotekniikan käyttäjistä, nousee yhdessä tekeminen entistä tärkeämpään rooliin. Opastuksen ja uusien digitaalisten palveluiden käyttöönoton tulisi olla erittäin vuorovaikutuksellista ja toteutettu ihmiseltä ihmiselle. Tällaisissa tilanteissa sähköpostitse lähetetyt tai verkkosivuilta löytyvät ohjeet nostavat kynnystä palvelun käyttöönottoon ja pahimmassa tapauksessa aiheuttavat täysin turhaa turhautumista ja pahaa mieltä vastaanottajassa.

Haastattelun aikana käyty keskustelu nosti esiin kommunikaation ja vuorovaikutuksen merkityksen hallitustyössä. On ehdottomasti rikkaus, että yhdistyksessä ja sen hallituksessa on mukana eri ikäisiä ja digitalisaation kannalta katsottuna eritasoisia henkilöitä, kunhan toiminnassa muistetaan keskustella avoimesti uusien toimintatapojen käyttöönotosta, tarpeellisuudesta ja niihin liittyvistä peloista. Tietotekniikan aloittelevat käyttäjät haastavat edistyneempiä käyttäjiä miettimään muutosten tarpeellisuutta syvemmin ja toisaalta edistyneempien käyttäjien kehitysmyönteisyys ja taito toteuttaa muutoksia voivat olla inspiroivia myös aloitteleville käyttäjille. Haasteena on kuitenkin tilanne, jossa yhdistyksen jäsenmäärä ja hallitus on pysynyt jo pitkään samana, uusia jäseniä ei saada mukaan toimintaan,

intoa tai taitoja digitalisaation kehittämiseen ei yksinkertaisesti ole ja työmäärä tuntuu liian suurelta. Tätä haastetta pohtiessa haastattelussa nousi esiin koulujen ja oppilaitosten hyödyntämisen mahdollisuus, voisiko toimintoja lähteä digitalisoimaan yhdessä paikallisten nuorten kanssa? Digitalisointiin ja sen kehitykseen liittyviä opinnäytetöitä on tehty paljon ja tekemistä riittää edelleen.

Haasteita aiheutti aiheen rajaaminen; erityisesti alkuun sisältö meinasi lähteä rönsyilemään liikaa. Haasteellista oli myös teorian tiedon yhdistäminen käytäntöön; kolmannen sektorin digitalisaatiosta on suhteessa vähän tutkimustietoa ja mielestäni yrityssektorin ja järjestötoiminnan lähtökohdat ja tavoitteet ovat melko kaukana toisistaan, ainakin äkkiseltään ajateltuna. Onnistuin kuitenkin työssäni hyvin ja jo nyt näen positiivisia muutoksia paikallisessa yhdistyksessäni.

Pääsin opinnäytetyöni tavoitteeseen ja loin toivottavasti muillekin yhdistyksille tarpeellisen käsikirjan. Opinnäytetyön palautusvaiheessa en ole vielä saanut palautetta tai kommentteja käsikirjasta muilta yhdistyksiltä.

LÄHTEET

Aho, P. 2022. Opinnäytetyö. Yksityinen sähköposti viesti. 1.4.2022. Viestin saaja: Heli Illikainen.

Auvinen, T, Jaakkola M. 2018. Käsikirja tulevaisuuden kuntien digitalisaatioon. Kuopio, Pohjois-Savon liitto. Viitattu 23.8.2022 <https://luode.cld.bz/kuntien-digitalisaatio>.

Fischer, M., Imgrund, F., Janiesch, C., & Winkelmann, A. (2020). Strategy archetypes for digital transformation: Defining meta objectives using business process management. Viitattu 10.7.2022 <https://doi.org/10.1016/j.im.2019.103262>.

Harju, A. 2004. Järjestön kehittäminen. Kokemäki: Satakunnan painotuote.

Heikkala, J. 2015. Järjestöjen paradigman muutos. Teoksessa Riikonen, S. Nyman, T (toim.) Moninainen ja kehittyvä järjestötoiminta, elinvoimaisuutta ja uudistavaa ajattelua toimintaympäristön muutoksessa Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu, 22-30. Viitattu 5.7.2022 <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2015/12/riikonen-satu-ja-nyman-tarja-moninainen-ja-kehittyva-jarjestotoiminta-netti-31.12.pdf>.

IteWiki, 2016. Jäsen järjestötoiminnan keskiöön digitalisaation avulla. Mikä on digitalisaation merkitys järjestöille? Viitattu 28.7.2022 <https://www.ite-wiki.fi/blog/2016/05/jasen-jarjestotoiminnan-keskioon-digitalisaation-avulla/>.

Jalovaara, V. 2019. On suurempi koti Martat 120 vuotta. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Pusa, A. Juuti, P 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä - miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Suomen yliopistopaino oy.

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä, Suomen yliopistopaino oy.

Kasvi, J. 2019. Digi digi digi. Viitattu 27.8.2022. <https://tieke.fi/digi-digi-digi/>.

Koskela, K. Ilmarinen, V. 2015. Digitalisaatio yritysjohdon käsikirja. Helsinki: Talentum.

Lindgren, J. Mokka, R. Neuvonen, A. & Toponen, A. 2019. Digitalisaatio muroksen koko kuva. Helsinki, Tammi.

Malinen, V, Pelto-Huikko, A. Innokylä 2020. Digi haltuun järjestöissä. Viitattu 5.11.2022 <https://innokyla.fi/fi/ajankohtaista/digi-haltuun-jarjestoissa>.

Martat 2022a Marttojen strategia & brändi. Viitattu 28.6.2022. <https://www.martat.fi/martat/yhdistyskanava/viestintamateriaalia/>.

Martat. 2022b. Rakenne ja organisaatio. Viitattu 28.6.2022. <https://www.martat.fi/martat/marttajarjesto/rakenne-ja-organisaatio/>.

Martat. 2022c. Toiminnan tilastointiohjeet. Viitattu 28.6.2022. <https://www.martat.fi/martat/yhdistyskanava/toiminnan-tilastoinnin-ohjeet/>.

Martat. 2022d. Järjestöportaali. Viitattu 28.6.2022. <https://www.martat.fi/martat/yhdistyskanava/jarjestoportaalijasenrekisteri/>.

Patentti ja rekisterihallitus. 2022. Yhdistysten ja uskonnollisten yhdyskuntien lukumäärät. Viitattu 10.7.2022 <https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/yhdistysrekisterintilastoja/lukumaaratyhdistysrekisterissajauskonnollistenyhdyskuntienrekisterissa.html>.

Riikonen, S. Nyman, T. 2015. Moninainen ja kehittyvä järjestötoiminta. Moninainen ja kehittyvä järjestötoiminta elinvoimaisuutta ja uudistavaa ajattelua toimintaympäristön muutoksessa. Helsinki Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 10.7.2022 <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2015/12/riikonen-satu-ja-nyman-tarja-moninainen-ja-kehittyva-jarjestotoiminta-netti-31.12.pdf>.

Salovaara, R. 2022. Sähköiset palvelut yhdistyksille. Yksityinen sähköposti viesti. 2.5.2022. Viestin saaja: Heli Illikainen.

Sodankylän Marttojen jäsenrekisteri, 2022.

Sompio-lehti. 2021. Sodankylän Martat - päättykö toiminta. Sodankylä: Sompio.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2022. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen, Digiosallisuuden edistäminen. Viitattu 28.7.2022 <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-edistamisen-mallit/digiosallisuuden-edistaminen>.

Tilastokeskus 2014. Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö -tutkimus 2014. Noudettu osoitteesta Internetin käytön yleiset muutokset https://www.stat.fi/til/sutivi/2014/sutivi_2014_2014-11-06_kat_001_fi.html.

Tilastokeskus. (30. 11 2021). Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö -tutkimus 2021 https://www.stat.fi/til/sutivi/2021/sutivi_2021_2021-11-30_tie_001_fi.html.

Vilkka, H. 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä - ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vuohelainen, H. Seppälä, P. & Heikkilä T. 2020. Järjestödigikartoitus 2020. Vittec Avoine Oy, TIEKE tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry, Viestintä Piritta Oy. Viitattu 27.6.2022 [https://bin.yhdistysavain.fi/1602444/3SP8Y8C6hEYEnkvgQuAx0Y18cM/J%C3%A4rjest%C3%B6digikartoitus%202020%20\(1\).pdf](https://bin.yhdistysavain.fi/1602444/3SP8Y8C6hEYEnkvgQuAx0Y18cM/J%C3%A4rjest%C3%B6digikartoitus%202020%20(1).pdf).

Ylälahti, E-L. Ylälahti, T. & Treuthardt, C. 2017. Vaikuttava järjestötoiminta yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittaaminen ja kolmannen sektorin disruptio. Wahwa research & insights.